

معجزه ادبی قرآن

نویسنده: یاسر قزل
انجمن آنتی شبہات

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

عنوان مقاله ما ((معجزه ادبی قرآن)) است.

قرآن کتاب الهی حدود ۲ میلیارد مسلمان می‌باشد، یعنی حدود یک چهارم انسان‌های روی زمین.

قرآن کتابیست که توسط میلیون‌ها انسان حفظ شده است و روزانه توسط میلیون‌ها انسان مطالعه می‌شود.

انسان‌های بسیاری فرامین، توصیه‌ها و دستورات موجود در قرآن را مبنای اعمال و زندگی خود قرار داده‌اند.

انسان‌های بسیاری قرآن را از لحاظ ادبی معجزه و آوردن کلامی مانند قرآن را فوق طاقت بشر می‌دانند.

معتقدند که امکان ندارد قرآن کلام مخلوق باشد زیرا با تمام کلام‌ها، آثار و نوشته‌های مخلوقات تفاوت اساسی دارد و شبیه هیچ یک از آنها نیست.

در مقابل انسان‌های بسیاری نیز وجود دارند که قرآن را اثری مانند دیگر آثار و کلامی مانند دیگر کلام‌های بشری می‌دانند.

ما در این کنفرانس می‌خواهیم بدانیم که کدام گروه برحق هستند؟ دیدگاه کدام گروه درست است؟

برای حل این مسئله و به نتیجه رسیدن دو راه حل داریم:

۱. در ادبیات عرب استاد شده و به بررسی ادبی قرآن بپردازیم.

۲. به نظرات ادیبان و استادان زبان عربی در خصوص ادبیات قرآن بنگریم.

ما در این کنفرانس راه دوم را انتخاب کرده و به بررسی نظرات برترین ادیبان عربی در خصوص قرآن می‌پردازیم.

معجزه ادبی قرآن

« به خدا سوگند! در بین شما کسی پیدا نمی شود که به فنون شعر از من بیشتر آگاه باشد، نه به رجز [اشعاری که روز نبرد در مقام مفاخرت گفته می شود] نه به قصیده و نه به اشعار جن. سوگند به خدا سخنان محمد به هیچکدام از انواع شعر شباهت ندارد. به خدا قسم! گفتار او از شیرینی و حلاوت خاصی برخوردار است کلامش بهجت آفرین و زیباست، اولش درخشان و آخرش فروزان است مدارج سخنش رفیع و بالاتر از آن سخنی نیست و به مادون خود شکست می آورد.» [۱] [۲]

« هزاران پیشوا و ادیب برجسته و چهره درخشان علم بلاغت مانند عبدالقاهر جرجانی^[۳]، سکاکی^[۴] و زمخشری^[۵] متفق القول نظر داده اند که [بلاغت قرآن

۱ - ولید بن مغیره از حکما، ادیبان و بزرگان مشرکان عصر نزول قرآن

۲ - منبع: اسباب نزول آیات قرآن کریم، تالیف جلال الدین سیوطی، تحقیق عبدالرزاق المهدی، ترجمه عبدالکریم ارشد، ص ۵۸۱ و ۵۸۲

۳ - عبدالقاهر جرجانی (۴۰۵/ ۱۰۱۴ - ۴۷۴ق/ ۱۰۸۱ق) از بزرگترین ادیبان در زبان عربی بوده و از بنیانگذاران علم معانی و بیان و نقد ادبی در زبان عربی است.

۴ - سکاکی (۵۵۵-۶۲۶ قمری) (۱۱۶۰-۱۲۲۹ میلادی) ادیب و نحوی بزرگ قرن هفتم هجری که در نحو، صرف، منطق، کلام، بیان، شعر و عروض و معانی و قوافی بسیار توانا بوده است.

۵ - جارا لله زمخشری (۲۷ رجب ۴۶۷ - ۹ ذی الحجه ۵۳۸) ادیب، خطیب و زبان شناس از برجسته ترین اشخاص در زبان عربی است.

فوق طاقت بشر، و دست نیافتنی ست. [قرآن هم چنین همواره ادیبان و بلیغان مغرور و خودخواه را به معارضه خوانده و با نشانه گرفتن رگ خودخواهی آن ها به طرزی که غرورشان را از بین می برد گفته است:] یا سوره یی مشابه قرآن بیاورید یا هلاکت و ذلت دنیا و آخرت را بپذیرید. [با این حال بلیغان معاند عصر نزول با رها کردن معارضه یعنی راه کوتاه آوردن فقط یک سوره، راه طولانی تر یعنی به خطر انداختن جان و مال شان را اختیار کردند و این ثابت می کند که طی طریق در آن راه کوتاه غیرممکن بوده است... خلاصه همچنان که^[۶] جاحظ مشهور گفته است:] معارضه بالحروف ممکن نشد مجبور شدند معارضه بالسیوف کنند... [«^[۷] [۸]

« اسلوب قرآن اسلوب خاصی است. نه شعر است و نه نثر مرسل به قول طه حسین^[۹] [قرآن] است و بس، ابن خلدون و بسیاری دیگر از مورخان چون به قرآن نگریستند سخت در حیرت افتادند. ابن خلدون^[۱۰] می گوید: [قرآن اگر چه در شمار آثار منثور است ولی نه می توان گفت نثر مطلق (آزاد از سجع) است و نه مسجع بلکه آیاتی است که به مقطعی پایان می یابند که ذوق در آنجا پایان کلام را می پذیرد. آنگاه در آیه بعد از آن، سخن آغاز می شود و بی آنکه حرفی را به عنوان سجع یا قافیه التزام کرده باشد به پایان می رسد. آخر آیات را فواصل گویند زیرا نه اسجاعند و نه قوافی...] قرآن مشتمل است بر فنون بسیار، از ذکر قصص و مواعظ و احتجاجات و حکم و احکام و اعذار و انذار و وعد و وعید و تبشیر و

۶ - جاحظ (۱۶۰-۲۵۵ق)؛ ادیب و خوش سخن که آوازه وی بیشتر به دلیل مهارت او در فنون ادبی است؛ به گونه ای که او را « پادشاه نثر ادبی » نامیده اند.

۷ - رسائل نور، تالیف سعید نوری، ترجمه ی داود وفایی

۸ - سعید نوری (۱۸۷۶ - ۱۹۶۰) از بزرگترین عالمان معاصر در جهان اسلام که در زبان و ادبیات عربی نیز استاد بوده است.

۹ - طه حسین (۱۴ نوامبر ۱۸۸۹ - ۲۸ اکتبر ۱۹۷۳) نویسنده و سخنور مصری، وی زبان شناس، نویسنده، مترجم و تاریخ نگار بوده است. آثار او در زبان عربی مشهور و مورد توجه بسیار می باشند.

۱۰ - ابن خلدون (۱ رمضان ۷۳۲ هجری قمری / ۲۷ می ۱۳۳۲ میلادی - ۲۸ رمضان ۸۰۸ هجری قمری / ۲۷ مارس ۱۴۰۶ میلادی) تاریخ دان و تاریخ نگار مشهور عرب در قرن چهاردهم میلادی بوده است. وی در ادبیات عرب نیز مهارت داشته است.

تخویف و اوصاف و تعلیم... در سوره های مکی اش آنگاه که تهدید می کند آیات کوتاه سجعها پی در پی و کلمات کوبنده است و در سوره های مدنی آیات طولانی و بیان آرام است. در هر حال از حیث تشبیه و تمثیل سخت دقیق است جزالت را با سهولت جمع دارد و وضوح و شیوایی و انسجام را در یکجا گرد آورده است. از این رو از حیث بلاغت در مقامی بس متعالی جای گرفته...

قرآن اساس علوم دینی اسلامی است چون فقه و تفسیر و نیز اساس علوم لغوی و بیانی و نحوی زبان عربی است. « [۱۱] [۱۲]

« آنانکه به الحاد گراییده اند و آنانکه به هدایت دست یافته اند و آنانکه از راه اعتدال به انحراف رفته اند و آنانکه (از راه یافتگان) پیروی کرده اند، همگی اتفاق نظر دارند این کتاب که محمد آنرا آورده با اعجاز خود همه را مغلوب کرده است... و یک آیه از آن یا بخشی از آیه، هرگاه در میان فصیح ترین سخنان که آفریدگان بر آن توانایی دارند، قرار گیرد مانند شهاب درخشنده ای است در پاره ای از ظلمت شب! « [۱۳] [۱۴]

« سبک نگارش قرآن اعراب را به شگفتی واداشته بود چون نظیرش را نه در نثرهای مسجع کاهنان و نه در شعرهای موزون و مقفی شاعران دیده بودند. از طرف دیگر قرآن با این هردو مخالفت داشت، نه شعر بود نه نثر مسجع؛ بلاغت و روش تعبیرات قرآن نظیری در زبان عرب نداشت. « [۱۵] [۱۶]

« انحصاری بودن ترکیب قرآن: به گونه ایی که نه شعر است، و نه نثری است

۱۱ - تاریخ ادبیات زبان عربی، تألیف حنا الفخوری، ترجمه ی عبدالمحمد آیتی، ص ۱۶۴

۱۲ - حنا الفخوری (۱۹۱۶ - ۲۰۱۰) فیلسوف و ادیب مسیحی، استاد در فلسفه، فلسفه اسلامی، تاریخ اسلامی، زبان و ادبیات عربی و تاریخ ادبیات عرب می باشد. کتاب های وی از بهترین و مشهورترین و معتبرترین کتب در حوزه های زبان عربی و تاریخ و فلسفه اسلامی می باشند.

۱۳ - منبع: رساله الغفران، نوشته ی ابوالعلاء مَعْرَی، ص ۴۷۲ و ۴۷۳

۱۴ - ابوالعلاء معری (۳۶۳ - ۴۴۹ هجری) - شاعر و فیلسوف بزرگ و بی بدیل و نابینای عرب. از او به عنوان یکی از بزرگترین شاعران عرب یاد می شود.

۱۵ - تاریخ ادبیات عرب، دکتر اکبر بهروز، ص ۹۸، اردیبهشت ۱۳۵۹ انتشارات دانشگاه تبریز

۱۶ - دکتر اکبر بهروز استاد ادبیات فارسی و عربی ایرانی بوده و در سال ۲۰۱۶ در اتریش درگذشته است.

مانند نثر بشر. با این حال، در آن حلاوت آهنگ و نوایی فراتر از شعر وجود دارد؛ بدون آنکه به قید های فراوان شعر مقید باشد که در بسیاری از مواقع در معنی اثر می گذارند. در ترکیب قرآن اموری شبیه قافیه وجود دارد. با این حال، نه مانند قافیه شعر و سجع معروف دارای ترتیب است و معین است. به همین خاطر، گوش از آن خسته نمی شود. بلکه انسان همواره با شوری نوشنده به خواندن و شنیدن قرآن رو می آورد. « [۱۷] [۱۸]

« For the Koran is neither prose nor poetry, but a unique fusion of both »

« قرآن نه شعر است نه نثر، بلکه اجتماعی بی نظیر از هر دو آنهاست. » [۱۹] [۲۰]

« Qur'anic verse are expressive of an inexhaustible truth, they signify meaning layered with meaning, light upon light, miracle after miracle. »

« آیات قرآن دربردارنده حقایقی تمام نشدنی می باشند، معنی بر روی معنی، روشنایی بر روی روشنایی، معجزه بر روی معجزه. » [۲۱] [۲۲]

موخره: در خصوص جنبه ادبی قرآن شاهد دو گروه بودیم.

گروه اول معتقدند که ادبیات قرآن نمی تواند متعلق به مخلوق باشد.

گروه دوم معتقدند که ادبیات قرآن می تواند متعلق به مخلوق باشد.

برای اینکه بفهمیم حق با کدام گروه است نیز دو راه داشتیم.

راه اول این است که در ادبیات عرب استاد شویم و سپس به بررسی ادبیات

۱۷ - بنیاد های ایمان، محمد قطب، ترجمه زاهد ویسی

۱۸ - محمد قطب (۱۹۱۹ - ۲۰۱۴) نویسنده، اندیشمند و ادیب مشهور عرب.

۱۹ -

Arthur J Arberry. 1998. The Koran. Oxford University Press, p. x

۲۰ - آرتور جان آربری (زاده ۱۲ مه ۱۹۰۵ - درگذشته ۲ اکتبر ۱۹۶۹) خاورشناس و استاد زبان عربی مشهور. ترجمه انگلیسی وی از قرآن تا به امروز مشهورترین ترجمه قرآن در زبان انگلیسی می باشد.

۲۱ -

Bruce Lawrence. The Quran: A Biography. Atlantic Books, p 8.

۲۲ - بروس لاورنس (۱۹۷۱ - ؟) استاد دانشگاه دوک آمریکا، خاورشناس، دین شناس، اسلام شناس، استاد زبان و ادبیات عرب و تاریخ اسلام می باشد.

قرآن بپردازیم.

راه دوم نیز این است که برویم از استادان زبان و ادبیات عرب بپرسیم و به نظرات آنها در خصوص ادبیات قرآن گوش بسپاریم.

ما راه دوم را انتخاب کردیم و به نقل نظرات بزرگترین ادیبان عرب از عصر نزول قرآن تا عصر حاضر پرداختیم.

این ادیبان بهترین و واردترین اشخاص در ادبیات عرب بودند. همچنین آنها از زمان ها و مکان های مختلف و با اعتقادات شخصی مختلف بودند.

پس از نقل سخنان آنها می توان فهمید که دیدگاه گروه اول در خصوص ادبیات قرآن درست می باشد.

یعنی بزرگترین علمای زبان و ادبیات عرب می گویند که جنبه ادبی قرآن نشاندهنده این است که قرآن نمی تواند کلام مخلوق باشد، امکان ندارد بشری منبع این کلام بوده باشد.

و چون مخلوق آورنده این کلام نیست، دانسته می شود که این کلام خالق می باشد، یعنی قرآن کلام الهی است.

والسلام علیکم و رحمه الله و برکاته

پایان

نویسنده: یاسر قزل

گرافیک: عبدالجبار

https://t.me/anti_shobahat

« انجمن آنتی شبّهات »

تابع قوانین و مقررات کشور ایران است.
حوزه فعالیت: فلسفه دین و رد شبّهات.

ما را در صفحات زیر دنبال کنید

سایت:

<http://Anti-Shobahat.com>

اینستاگرام:

[Instagram.com/Anti_Shobahat](https://www.instagram.com/Anti_Shobahat)

آپارات:

[Aparat.com/Anti_Shobahat01](https://www.aparat.com/Anti_Shobahat01)

آیدی جهت ارتباط:

[@YaserGhezel](https://www.instagram.com/YaserGhezel)